בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תפ"א

פרשת
ראה
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **רְאֵה**, והיום זה **יום־כיפור־קטן** של **חודש אלול**; אנחנו בהכנה גדולה לקראת חודש אלול - החודש האחרון של השנה, **"חודש התשובה"**, חודש שאפשר לתקן בו את הכל!

בחודש אלול אפשר לתקן את כל אחד־עשר החדשים של השנה שעברה, ולהכין את עצמנו כראוי לקראת השנה החדשה, שתהא שנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה!

ותמיד בימים אלו קורין את פרשת **רְאֵה**, ועלינו אפוא להבין: מהו המסר הקדוש שמונח בפרשת השבוע?

ראשית עלינו להזכיר לעצמנו: בכל ספר דברים - "משנה תורה", משה רבינו מדבר אלינו, וכל פרשה של ספר דברים היא **מסר מיוחד** שמשה רבינו מוסר לנו אמנם בדרך של תוכחה, אבל זה בגדר **"תוכחה של הצדיק"** - שהיא תוכחה אמיתית, תוכחה של אהבה, ומלמד אותנו איך נזכה להתחזק בכל החיים, כי לימודים אלו הם לדורות עולם, משה רבינו אמרם כחודש קודם הסתלקותו, ובו מסר לנו את צוואתו הקדושה!

ובפרשת השבוע משה רבינו, כביכול, עומד וצועק: **"רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם"!**

והנה לכאורה הפסוק סותר את עצמו, כי מתחיל עם לשון יחיד: **'רְאֵה'**, ואח"כ אומר: **'לִפְנֵיכֶם'**, שהוא לשון רבים, ולכאורה היה צריך להיות כתוב "ראה אנכי נותן **לפניך**", או "**ראו** אנכי נותן לפניכם", ומה הלימוד המונח בלשון **"רְאֵה" אָנֹכִי נֹתֵן "לִפְנֵיכֶם" הַיּוֹם**? מה המסר שמרמז בזה משה רבינו? איך משה רבינו פותח את העיניים שלנו במילים אלו?

"רְאֵה" הוא לשון רְאִיָה, וכן לשון 'אור' ["רְאֵה" אותיות "הָאֵר"], ומשה רבינו אומר: "רְאֵה" - תסתכל היטב! "**אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה**" - זאת אומרת: כל יום ויום שאדם מקבל מהקב"ה הוא מתנה! זכית לקום היום הזה בבריאות, והיום לפניך, דע לך שיש בתוך היום הזה "**ברכה**" מיוחדת, "**ברכה**" שלא היתה אף־פעם - מימות עולם! מיום בריאת העולם! כל יום ויום זו "**בריאה חדשה**", זו **מתנה חדשה** מהקב"ה!

והלימוד של "**היום**" מבואר בדברי רבינו ז"ל - ליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן רע"ב, על הפסוק (תהלים צה, ז) "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ" - שאדם צריך להסתכל על מקבל על עצמו "**היום הזה**"! 'לא יודע מה היה אתמול, לא יודע מה יהיה מחר, יש לי את **היום**!'... תשכח את מה שהיה, אל תדאג על מה שיהיה, תיקח את "**היום הזה**", ותאמין שיש ביום הזה "**ברכה**"!

והפסוק אומר: "רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה **וּקְלָלָה**", נמצא שיש ב'**היום הזה**' גם קללה, ומהי ה'קללה' הזאת? וכי ה'קללה' היא ח"ו כדי לקלל?... פירשו צדיקים, שזה מחובר עם מילות הפסוק הבא: "**אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹקֵיכֶם**" וגו', וכך קורין זאת: "רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם 'בְּרָכָה וּקְלָלָה **אֶת הַבְּרָכָה**', מה הלימוד בזה? **שאדם שיש לו שכל הוא יודע שכשהוא רואה באותו היום ענין של 'קללה', בר־מינן, שזה חל אצל אדם הפונה מדרך התורה הקדושה, והוא אדם מקולל, רחמנא ליצלן, כל זה כדי לעורר אותו - תראה מה קורה עם אדם שלא זוכה לקבל "אֶת הַבְּרָכָה"!**

וזו התשובה לשאלה ששאלנו: מדוע פתח בלשון **יחיד** והמשיך בלשון **רבים**? הכי פירושו: "**רְאֵה**" אתה, כל אחד ואחד "רְאֵה" איך ש"אָנֹכִי נֹתֵן **לִפְנֵיכֶם** הַיּוֹם" - לפני כל אחד ואחד אני נותן את "**היום**"! זאת אומרת: '**רְאֵה**' נשמה יקרה איך שאני נותן '**לִפְנֵיכֶם**' - לכל עם־ישראל, לכל אחד ואחד, את '**הַיּוֹם**', ותסתכל היטב מי זוכה לקבל את ה'**ברכה**' שיש באותו היום, או להפך...

מהי '**ברכה**'? אדם זוכה לבלות את היום בקדושה וטהרה! הוא מתחיל את היום עם עשיית טוב - תיכף בהקיצו משינתו בבוקר, הוא נוטל נטילת־ידים ומתחיל לברך ברכות, יוצא לצרכיו - מברך "אשר־יצר", וכן מברך את כל "ברכות־השחר"; הוא מתחיל את היום בקדושה וטהרה!

אדם עלול לחשוב: 'מה זה כבר... זה דבר פשוט'... **אתה אומר שזה "דבר פשוט", אבל רבינו אומר בשיחות־הר"ן** (סימן ל"ו)**: 'עוד יהיה זמן'** - קודם ביאת המשיח, שזה הימים האלו הנקראים 'עקבתא דמשיחא', '**שיהיה איש כשר פשוט חידוש כמו הבעל־שם־טוב הקדוש**'; מהו "**איש כשר פשוט**"? באותה שיחה לא כתוב מהו, אבל מובא בהשמטות (כוכבי־אור, שיחות וסיפורים, סימן ו), שרבינו אמר אז: איש פשוט "**שיטול ידיו**" - הן קודם האכילה, והן בקומו בבוקר, אדם כזה "**יהיה חידוש כמו הבעל־שם־טוב**"!

וזה דבר שמובא בספרים הקדושים, והמקור הוא מדברי האריז"ל בשער־

הגלגולים, שכותב רבי חיים ויטאל: **'פעם אחת שאלתי למורי ז"ל, איך היה אומר לי שנפשי כל־כך מעולה?'** - כי מובא שם, שהאריז"ל הפליג מאד בשבחו של רבי חיים ויטאל, עד שהעיד עליו שיש לו נשמה כמו רבי עקיבא[א]... ורבי חיים ויטאל, ברוב ענוותנותו ושפלותו אמר לרבו: **רבי, אני מכיר את עצמי... ומדוע אתם משבחים אותי ככה?...**[ב]

ענה ואמר לו האר"י הקדוש: **"זו הטעות שלך! עליך לדעת, שעכשיו בדור הזה, מיעוט פעולות - עשיית דברים קטנים - זה יותר חשוב מהנשמות שהיו בימי התנאים!"...**

הבה ונתבונן: כשהאריז"ל אמר את זה, מתי זה היה? **לפני 450 שנה!** והיכן זה היה? **בעיר־הקודש צפת!** ומה היתה צפת בימים ההם? 'עִיר וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל', מלאה חכמים וסופרים, וכינו את הדור הזה **"דור דעה"**[ג], ועל אותו הזמן אומר האר"י הקדוש: **"בדור הזה, שאנחנו בשפל המצב, מיעוט פעולות חשובות מאד מאד'...** שזה מה שאמר האריז"ל לרבי חיים ויטאל אחר שטען: 'הרי אני מכיר את עצמי'... - **"אתה לא מכיר את עצמך! אתה צריך לדעת שבדור הזה אם אדם מחזיק מעמד ומתחזק - זה חשוב בשמים יותר מזמן התנאים!"...** איזו התחזקות זו לכל אחד ואחד! **ואם זה היה לפני 450 שנה - מה נאמר היום?... כמה חשובה כל נקודה טובה של יהודי!**

וזה מה שאומר רבינו: אתה תיטול ידיים - אם קודם האכילה, אם זה בקומך משינתך, **אתה נזהר שלא ללכת ד' אמות מהמיטה בלי ליטול ידיים** - אתה תהיה חידוש כמו הבעל־שם־טוב!

אדם תוהה: "הבעל־שם־טוב?!... מה אתה מספר לי 'כמו הבעל־שם־טוב'?... הבעל־

א. כך כותב רבי חיים ויטאל! רבי חיים ויטאל היה **"סוֹפֵר מֻהֵיר"**, וכתב כל מילה של רבו הקדוש; הוא היה תלמיד כזה תמים שכתב את כל מה שהאר"י הקדוש אמר, ורגיל לכתוב הרבה בסוף קטעי תורותיו: **"ואני אומר אמת לאמיתו"**; וכתב דברים נפלאים מרבו הקדוש, וממילא דרושים בקבלה וכו' - מה אנחנו מבינים בזה?... אבל יש שיחות ודרשות ודיבורים נפלאים מאד שאמר רבי חיים ויטאל בשם האריז"ל, וכמו **ספר החזיונות**, שזה לא מתפרסם בעולם, כי אם היו בני־אדם רואים את זה - מה היו עושים?... והוא כתב הרבה דברים נפלאים מהאריז"ל, ואחד מהם הוא העניין האמור - שהפליג מאד בשבחו, עד שאמר לו: **יש לך נשמה גבוהה מאד בדרגת רבי עקיבא!**

ב. הוא דיבר כמו תלמיד תמים! האר"י הקדוש לא היה אז כ"כ זקן בשנים... באותו הזמן שהתקרב רבי חיים ויטאל להאריז"ל, היה האריז"ל בגיל שלושים וחמש בערך [כמו שהיה רבי נתן עם רבינו, בערך], ושמע כאלה שבחים על עצמו, ואמר בלשון ענוה ושפלות: 'גם אם תגידו לי את כל השבחים, הלא אני מכיר את עצמי'...

ג. באותו הדור חיו בצפת קדושי עליון: **האר"י הקדוש, האלשיך הקדוש, רבי יוסף קארו, ה'חרדים', רבי משה קורדובירו, ה'ראשית־חכמה'** [הרבה מהם קבורים באותו מקום בבית־החיים בצפת], וזה היה ממש **"דור דעה"!** וממילא מה היה המצב הרוחני בכל העולם - מי יודע... אבל בצפת לכל־הפחות היה דור של צדיקים קדושים!
וכדי להבין מעט מה היה אותו הדור: כשהיה הולך רבי משה אלשיך באמצע הלילה לעורר את כולם ל'חצות לילה', הן הגברים, הן הנשים והן הילדים היו באים לביהכנ"ס להגיד תיקון־חצות... כזה דור היה שם!

שם־טוב היה 'אור שבעת הימים'"... **אכן כן! אדם שמחזיק מעמד על־אף כל הניסיונות העוברים עליו בדור הזה - הוא חידוש כמו הבעל־שם־טוב!**

כי אמנם אנחנו נמצאים בדור לא פשוט, אבל הוא **"לא פשוט"** משני הצדדים - הוא **"לא פשוט"** מצד הניסיונות והדברים הקשים הנמצאים בעולם, שבאמת הם בלתי־פשוטים, אבל "זֶה לְעֻמַּת זֶה" הדור הזה **"לא פשוט"** לגבי הַקְּדֻשָּׁה והדביקות וההתעוררות שאדם יכול לקבל!

ויש על זה שיחה שלימה בשיחות־הר"ן - סימן ש"ח, שם רבי נתן כותב מעניין אותם אנשים שטוענים: 'פעם היה יותר טוב, היום כבר קשה'... והם טוענים שזה גם ברוחניות וגם בגשמיות - 'פעם היה יותר כסף, כולם היו עשירים'... ורבינו אומר שם שזה לא נכון כלל וכלל, ותמיד היה אותו הדבר - **תמיד מתלוננים שאין כסף...** וכמו היום, שאומרים 'פעם היה כסף, היו עשירים, היום כבר אין שום דבר'... **בדיוק כמו היום כן היה אתמול, שלשום, לפני עשר שנים, חמישים שנה, מאה שנה...**

ורבינו מזכיר שם את הפסוק בקהלת (ז, י): **"אַל תֹּאמַר מֶה הָיָה שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מֵחָכְמָה שָׁאַלְתָּ עַל זֶה"**; ואומר רבינו: **'אַדְרַבָּא, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג הָעוֹלָם בְּכָל פַּעַם יָפֶה יוֹתֵר'**; וכמו שרואים בחוש בזמנינו, איך שהשתכללה הטכנולוגיה והטכניקה[ד], ואם משתמשים עם זה נכון - זה מסייע מאד לקדושה, וזה כולל את כל הדברים שהתחדשו בדורות אלו: **תאורה, מיזוג**[ה], **נסיעה ברכב, טיסה במטוס** - לא 'חלמו' על דברים כאלה לפני 200 שנה...[ו] והנה הקב"ה ריחם, ויש לנו את כל זה בדורות אלו, ולמה? **כי בגלל שיש באמת ניסיונות יותר קשים בדורות האחרונים - "זֶה לְעֻמַּת זֶה" יש גם־כן כלים נפלאים ויכולות עצומות לאדם שיוכל להחזיק מעמד ולהתעורר להתקרב להקב"ה**

ד. שאכן גם בזה יש ענין של **"זֶה לְעֻמַּת זֶה"**, כי על־ידי הטכנולוגיה עלולים לבוא לידי טומאה רח"ל, ועל־כן צריכין לשמור מן הטומאה, ולדעת איך להשתמש עם התפתחות הטכנולוגיה רק לעניינים שבקדושה.

ה. שזה דבר־חידוש אפילו אחר שכבר היה חשמל - עדיין לא היו מזגנים, עד שגם החל הענין של 'מיזוג' - שיכולים לקרר מקומות שלמים. פעם זה לא היה... **היום יש איזו 'הפסקת חשמל' לכמה זמן, וכבר בן־אדם לא יודע מה לעשות עם עצמו... אז תחשוב רגע: מה היו עושים פעם בקיץ?... תזכיר עצמך לרגע שזה נכלל בשיחת רבינו שבכל פעם השם־יתברך מנהיג את העולם יותר יפה!**

ו. מלבד רבינו הקדוש, שהוא **כן** ידע זאת ברוח־קדשו, ואמר בפירוש: **'כשיבוא משיח, יהיה כזה כלי, שעל־ידו יהיה אפשר להגיע למשיח צדקנו לירושלים מסוף העולם - ולחזור עוד קודם התפילה'**... אדם קם בבוקר עם 'לב־נשבר', והוא זקוק לעצה, ומוכרח לדבר עם משיח... מה יעשה? הרי משיח נמצא בירושלים... אז יהיה כזה כלי שהוא יוכל להיכנס בתוכו ולהספיק להגיע לירושלים, ולשאול את משיח עצה [וכמובן, משיח־צדקנו לו עצה טובה... הוא יגיד לו בדיוק את מה שהוא צריך...], ויספיק לחזור הביתה עוד לפני התפילה... **ומתי רבינו אמר את זה? כשהיו נוסעים על עגלות**

בלי סוף!

וזה מהו שאמר האר"י הקדוש לרבי חיים ויטאל, שאפשר לו להגיע למדרגת התנאים, ואף הוכיח אותו שאל יחשוב 'מי אני כבר עושה'... שידע את מעלת מעשיו הגדולים! כששמע זאת רבי חיים ויטאל, הוא הבין וקיבל היטב את הלימוד החשוב הזה[1]...

זה מה שאומר לנו משה רבינו: "**רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם**" - תסתכל על '**היום**'! אל תסתכל על אתמול, על לפני חודש, לפני שנה או כמה שנים... **לא ולא! תסתכל על "היום הזה" - מה יש לך 'היום'!** ואכן, ישנם דברים לא כ"כ קלים, אבל תסתכל היטב ותעשה חשבון־הנפש: אתה חי בדור הזה, ומה חסר לך?... אמנם לכל אחד חסר כפי בחינתו - זה צריך השתפרות בבריאות, וזה בפרנסה, או אחד שצריך שידוך, או 'שלום־בית', וכל הדברים שצריכים, **אבל הקב"ה כבר הכין לנו את כל הכלים, ואם אדם הוא לא בטלן - הוא יכול לזכות להכל! ועליו רק לנצל את כל הדברים האלו!**

ואם אדם זוכה שיש לו שכל, אזי מלבד ה'**ברכה**' שיש באותו **היום**, הוא גם רואה את ה'**קללה**', מה הכוונה "**רואה את הקללה**"? 'רואה את הקללה' הכוונה שהוא רואה מה קורה לבן־אדם שהוא טיפש ובטלן, והוא לא זוכה לקבל את הלימודים הקדושים האלו... הוא לא יודע כלום - הוא לא קיבל חינוך, לא התקרב לצדיקים, ולא יודע מה קורה בעולם... אתה מסתכל ורואה כמה מסכן אותו אחד... **איזו רחמנות עליו! הוא מסתובב ממש בעולם־התוהו! הוא לא יודע מה לעשות עם עצמו!**

אם זה בחור - הוא לא יודע מה לעשות

וסוסים... בימי רבינו עדיין לא היה מטוס, ואפילו עוד לא היה רכבת, זה התגלה רק בשנים שאחר־כך... וכבר אז אמר רבינו ברוח־קדשו שיהיה כזה כלי!

ואכן, זאת רואים היום במציאות, שישנו 'מטוס' שיכולים לטוס בתוך כמה שעות למרחקים, וגם יש חללית - שבזמן קצר היא יכולה להקיף את כל כדור העולם... ואמנם לעת־עתה זה לא מצוי אצל הרוב, אבל עוד מעט יתחילו להכניס את זה - שכל אחד יוכל לגשת לזה... לא משנה מאיזה מקום בעולם!

בשיחה הנ"ל רבינו הזכיר שאדם גר אפילו 'בסוף העולם', כי אם אתה גר פה בארץ־ישראל - אפילו ברכב אתה יכול לנסוע בזריזות ולהגיע לירושלים ולהספיק לחזור קודם התפילה [כל־שכן עם מסוק - אתה תיכף מגיע וכבר חוזר הביתה...], אבל גם אם הוא גר בסין, באוסטרליה, בדרום אפריקה, בדרום אמריקה - ייכנס בתוך ה'כלי' הזה [רבינו כינה את זה בשם 'כלי'...], ויוכל להגיע למשיח־צדקנו ולחזור בחזרה... תבוא בזריזות לשדה־תעופה, ותגיד שאתה צריך כרטיס בדחיפות, ואמנם תשלם על זה במזומן... אי־אפשר ככה לעלות בלי כרטיס... והנה אתה קונה כרטיס, עולה על הטיס, ותהיה בבית בחזרה עוד לפני התפילה...

הרי לנו דוגמא מהי 'התפתחות העולם', ואיך מתקיים דברי רבינו: '**הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג הָעוֹלָם בְּכָל פַּעַם יָפָה יוֹתֵר**'; וכן הוא בשאר דברים - מנורות, מזגנים וכו' וכו'.

1. אגב נזכיר, שיש החושבים שרבי חיים ויטאל היה תמיד אצל האריז"ל במשך שנים רבות, אך לא־כן הוא, אלא רבי חיים ויטאל הכיר את האריז"ל בערך **שנה וחצי בלבד!** האר"י הקדוש הגיע לצפת, ולימד את רבי חיים ויטאל במשך שנה וחצי בערך, וגילה לו את כל הסודות והגילויים הנוראים, והוא כתב את זה בתמימות כדי לדעת מה גילה האר"י הקדוש.

עם עצמו, כי אין לו שכל, והוא מסתובב פה ושם... **הרי יש לך הזדמנות לשבת בישיבה וללמוד תורה עם מזגן טוב וכל מה שאתה צריך - כמו בארמון המלך!** אבל הוא עדיין נשאר בשלו... הוא מסתובב 'פה'... מסתובב 'שם'... **למה תהיה ככה?! הרי הקב"ה נתן לך את 'היום' - "היום הזה"! "הַיּוֹם - אִם בְּקֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ", אל תסתכל על מה שהיה, תתמקד על 'היום'!** קיבלת מתנה - 'היום'! קמת היום ב"ה ונטלת את ידיך? **תחיה את עצמך!**

מובא ב**'צעטיל קטן'** (להרבי ר' אלימלך זי"ע[ח]): **'יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ יֹאמַר: "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ"'** - שאת זה צריך בוודאי כל אחד לומר מיד כשהוא קם בבוקר; **'וְיֹאמַר אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז בְּלֵב שָׂמֵחַ'** - כלומר: בכל שפה שהוא מדבר, אבל בשמחה: **'בָּרוּךְ אֵ-ל עֶלְיוֹן, אֲשֶׁר נָתַן מִצְוֹות צִיצִית אֲשֶׁר אֲנִי מְסָבָּב בָּהֶן'** - איזו זכות שאני זוכה להתלבש בציצית! **'וּמִצְוַת נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית לְהַעֲבִיר רוּחַ רָעָה וְהַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה מֵעַל שְׁתֵּי יָדַיִם שֶׁלִּי'** - מיד כשהוא קם בבוקר, הוא כבר נותן תודה להקב"ה בכל שפה שהוא מדבר: 'תודה ה' שזכיתי לפטור ולשלוח מעל ידי את **"הָרוּחַ רָעָה וְהַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה"**! ומסיים שם: **'וְיִרְאֶה שֶׁיִּהְיֶה לִבּוֹ מָלֵא שִׂמְחָה בְּאָמְרוֹ כַּנַּ"ל'** - שיהיה הלב שלך מלא בשמחה!

ואם נכנסת באדם מחשבה של 'מה כבר זה שווה'... מגלה משה רבינו: **'רְאֵה'** - אם יש לך עיניים, תראה את אותו אדם מסכן שהוא לא יודע מכל זה... כי **'אָנֹכִי נֹתֵן "לִפְנֵיכֶם" הַיּוֹם'** - לפני כל אחד ואחד, אבל יש **'בְּרָכָה'** ויש **'קְלָלָה'**, ועליך לקחת חיזוק מן הקללה שאתה רואה אצל אותו אחד מסכן - ולהעריך את הברכה שאתה זוכה אליה!

וכשמדברים מאנשים שלא זוכים לקבל את לימודי הצדיקים, צריכים לדעת: אם מדובר על אדם שהוא רחוק לגמרי מכל־וכל מענייני יהדות, ולא קיבל שום חינוך בקדושה, הרי הוא בגדר 'תינוק שנשבה', והוא באמת מסכן, וצריך לרחם עליו, ובשביל זה אנחנו צריכים להיות חזקים מאד בהפצה! **עלינו נפלה חובת היום להפיץ לעם־ישראל את אור האמונה ואור הקדושה בצורה הכי גדולה! צריכים להכין ספרים ולהפיץ לכולם!**

הנה מגיע חודש אלול, ואדם לא יודע - 'מה זה חודש אלול?'... הוא רק יודע ש"עושים תשובה"... ואם הוא כבר יודע מרבינו, אז הוא יודע שצריך אז לנסוע לרבינו... 'אבל תסביר לי בבקשה, מה זה חודש אלול?!'... והנה מפיצים ומביאים לבני־אדם: **הנה, זה חודש אלול! תראה מה אתה יכול לזכות בחודש אלול! תבין שבחודש הזה אתה יכול ממש לתקן את כל השנה, ולא רק 'את כל השנה' אלא 'את כל החיים שלך'!**

כי רבינו ז"ל אומר (ליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קמא), שבחודש אלול אדם מקבל

ח. זה מודפס בסוף הסידור של מוהרא"ש - **'עת־רצון'**.

'מילה', איזו 'מילה'? אין הכוונה על ערלת־הגוף שמכריתים ב'ברית־מילה' שעושים בגשמיות על־ידי מוהל בשר־ודם[ט], אלא מדובר על **'ערלת־הלב'** - שאדם יזכה להכרית את הערלה שבליבו, ומהי הערלה הזאת? אומר התרגום: 'טיפשות הלב'; **זו טיפשות!** יש אדם החושב שהוא 'חקרן' ו'משכיל' וכו', אבל בעצם הוא **'טיפש'!** מוהרא"ש היה רגיל לומר, שיש כאלה שאומרים עליהם שהם **"חכמים להרע"**, אבל בעצם הוא בכלל לא 'חכם' - הוא **'טיפש אחד גדול'...** אין לו עיניים אמיתיות לראות את האמת, ועליהם כתיב (תהלים סט, כד) **"תֶּחְשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת"** (תהלים סט, כד) - הוא לא רואה כלום... הוא לא רואה **'ברכה'**, הוא לא **'קללה'**, הוא לא רואה שום דבר... זה פשוט **טיפשות!**

ובחודש אלול זוכים שמתקיים (דברים ל, ו) **"וּמָל ה' אֱלֹקֶיךָ אֶת לְבָבְךָ"**; וכמו שקראנו בפרשת שבוע שעבר - פרשת עקב (שם י, טז): **"וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד"**; וגם שם אומר התרגום על "וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם" - **'וְתַעְדּוּן יָת טַפְּשׁוּת לִבְּכוֹן'**; זו **'טיפשות הלב'!**

ברם, וכי אדם יוכל להכניס עצמו לכזה ניתוח - 'ניתוח לב פתוח'? אם צריכים לקיים **"וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם"**, ויש שם ערלה, מי יכול להיכנס לדבר כזה?...

התשובה נמצאת בפרשת נצבים - ואומר רבינו שזה מה שמתקיים בחודש אלול - הפסוק אומר: **"וּמָל ה' אֱלֹקֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ"** - פה צריכים מוהל **אחד יחיד ומיוחד**, רק שיבוא **הקדוש־ברוך־הוא** בעצמו ויעשה את המילה הזאת! **זה מה שזוכים בחודש אלול!**

ביום ראשון הקרוב - **ראש־חודש אלול** - מתחילים כבר לתקוע בשופר, וזו 'התעוררות דקדושה' על הזמן הקדוש הזה, וקול השופר צריך להכניס התעוררות באדם, וכלשון הרמב"ם (הלכות תשובה ג, ד; מובא בדברי רביז"ל בליקו"מ ח"א סי' ס): **'רָמְזוּ יֵשׁ בְּתִקְיעַת שׁוֹפָר, עוּרוּ יְשֵׁנִים מִשְּׁנַתְכֶם, וְנִרְדָּמִים הָקִיצוּ מִתַּרְדֵּמַתְכֶם, וְחִפְּשׂוּ בְּמַעֲשֵׂיכֶם וְחִזְרוּ בִּתְשׁוּבָה'.**

ואכן, עיקר מצות שמיעת קול שופר הוא בראש־השנה, וכמ"ש (ויקרא כג, כד): **"זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ"** [וכנלמד במסכת ר"ה], אבל מחמת שמצוות שופר היא כזאת מצוה גבוהה וגדולה, לא מספיק רק שאדם 'יפול' פתאום בראש־השנה אל תוך המצוה... אדם אומר: 'אבוא לאומן, וכבר אשמע שופר בראש־השנה'... הוא קם מהמיטה בראש־השנה ונכנס לביהכנ"ס ושומע שופר... **לא! מקדימים חודש שלם לשמוע קול שופר!** ויש לזה רמז בפסוק (תהלים פא, ד): "תִּקְעוּ **'בַּחֹדֶשׁ'** שׁוֹפָר", היינו שישנו **'חודש שלם'** של מצות שופר, והוא חודש אלול, ואז אדם מתחיל כבר להתעורר, והוא מתפלל להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּעֲזֹר לִי שֶׁאֶזְכֶּה לְהַגִּיעַ**

ט. שצריך להיות מוהל מומחה ומקצועי, וגם ירא־שמים.

לְרַבֵּנוּ עַל רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, וְאָזְכֶּה לִשְׁמֹעַ תְּקִיעַת שׁוֹפָר בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה'; אנחנו כבר מכינים את עצמנו!

רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' א): **'שׁוֹפָר'** לשון **'שׁוּפְרָא'** - היינו **'להשתפר'** ב'שופרא דשופרא', הוא מתחיל כבר **לְשַׁפֵּר** את הימים שלו ואת המעשים שלו - לאט לאט! ועל זה תוקעים בשופר, כדי לעורר את האדם מן השינה!

וזו הברכה שזוכים לקבל בסוף השנה, שמגיע חודש אלול, ומעוררים אותנו: הנה, **"רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם"** - אני נותן את **'היום'** הזה **'לפניכם'**, בלשון רבים, כלומר: **תסתכל על כולם איך הם זוכים לקבל את 'היום'!** כי אם היה כתוב "ראה אנכי נתן **לפניך** היום", אז היית מסתכל רק על עצמך, וזה עלול היה לגרום להתרשלות אצלך - 'בסדר, אני אנסה לעשות מה **שאני** יכול'... משא"כ אם תקבל את הלימוד האמור, ש**'היום'** הזה הוא **'לפניכם'** - הקב"ה נתן את 'היום' לפני כל העולם כולו, אזי אתה מסתכל היטב על מי שזוכה באמת להבין מה זו המעלה של **'היום הזה'**, ואיך הוא מקורב לצדיקים, ואיך הוא מכניס את עצמו בעבודת השם.

ויחד עם זאת צריכים לזכור, שאצל **כל אחד ואחד זה כפי עניינו**, ואסור לאדם לקנאות בשני, או לדמות את עצמו לשני, אלא עליו להיות חזק בדעתו: 'אני צריך לדאוג לעצמי! אני צריך לדעת מה התכלית **'שלי'**!' - לקנאות בשני, זה לא מועיל לשום דבר... זה מביא רק חלישות־הדעת ושבירת־הלב וכו', **אדם צריך לעקור מעצמו את מידת הקנאה! זה דבר שמכלה את האדם לגמרי!**

המשנה אומרת (אבות ד, כא), שאחד מן הדברים שמוציאין את האדם מן העולם הוא **מידת הקנאה** - שאדם מקנא בחברו, או אשה מקנאת בחברתה, וכן בחור - מקנא בשני, **וזה גורם לאדם לאבד את כל הזהות שלו!** אדם חושב: 'אני צריך להיות כמו ההוא וההוא', למה? 'כי הוא ככה וככה'... ואדם צריך לדעת: **'אני מי שאני! הקב"ה ברא אותי, והקב"ה רוצה משהו מהנשמה שלי!'...** וכנ"ל בדברי רבי חיים ויטאל[י], שגילה לו האריז"ל את הגילוי הזה, וכן אומר רבינו בספר־המידות (אות תשובה, סעיף נא): **'מִי שֶׁהוּא בְּמַדְרֵגָה גְּדוֹלָה, יָכוֹל לְהַשִּׂיג שְׁלֵמוּתוֹ בְּמִעוּט פְּעֻלּוֹת'**; וכמו שאמר רבינו (שיחות־הר"ן, סי' קעד): **'כְּשֶׁזּוֹכִין לַדַּעַת הַשָּׁלֵם, אֲזַי יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרֶבַע שָׁעָה מַה שֶּׁאָדָם אַחֵר צָרִיךְ לַעֲבֹד וּלְהִתְיַגֵּעַ עַל זֶה שִׁבְעִים שָׁנָה'**; ועוד מובא שם, שאמר רבינו: **'כָּל מַה שֶּׁיָּגַעְתִּי וְטָרַחְתִּי וּפָעַלְתִּי עַל יְדֵי עֲבוֹדָתִי מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, עַתָּה אֲנִי יָכוֹל לִפְעֹל כָּל זֶה בְּיוֹם אֶחָד'**; ומוסיף שם: **'וְאַחַר־כָּךְ בִּזְמַן אַחֵר אָמַר לוֹ שֶׁעַתָּה יָכוֹל לִפְעֹל כָּל זֶה בְּשָׁעָה אַחַת, וְאַחַר־כָּךְ אָמַר שֶׁעַתָּה יָכוֹל לִפְעֹל כָּל זֶה בְּרֶגַע אַחַת'**.

למה רבינו אמר את השיחות האלו - כדי

י. כדאי להסתכל שם ב'שער־הגלגולים', הקדמה ל"ח, איך שהוא כותב כל מה ששמע מרבו הקדוש האריז"ל.

להתפאר ולספר לְמָה הוא זכה?... רבינו אמר בפירוש: **'השיחות שאני אומר לכם זה כדי שתדעו שאדרבה, בזה אתם יכולים לחקות אותי!'** כי אם רבינו אמר שיחה - **זו שיחה 'לעובדא ולמעשה'!** ואדם שמחליט בעצמו שהוא לוקח עצמו בידיים, הוא יכול להגיע לכאלה דברים שהוא לא תיאר ולא שיער כלל וכלל!

והנה, אף שרבינו הקדוש זכה בכל פעם להשיג עוד השגה ועוד השגה, עם־כל־זאת היה רביז"ל רגיל לומר שהוא בכל פעם חדש לגמרי, וכבר לא מה שהיה, וממילא בכל פעם הוא יודע שיש לו עוד הרבה מה להשיג... וכמו שמספר רבי נתן בשיחות־הר"ן (סי' קנט): **'פַּעַם אָמַר לְפָנַי בְּדָרְךָ קִבְּלְנָא: אֵיךְ זוֹכִין לִהְיוֹת יְהוּדִי**[יא]**? וְהָיִיתִי מְשְׁתּוֹמֵם מְאֹד לְפָנָיו עַל זֶה, כְּפִי מַה שֶׁהָיִיתִי יוֹדֵעַ מִגְּדֻלָּתוֹ וַעֲבוֹדָתוֹ מִכְּבָר, אֲשֶׁר אִי־אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בַּמֹּחַ כְּלָל, וַעֲדַיִן נִדְמֶה בְּעֵינָיו שֶׁלֹּא הִתְחִיל כְּלָל'**; ואם־כן, מהי כוונת רבינו באמרו **'איך זוכים להיות יהודי'** אחר שהשיג מה שהשיג?...

'עָנָה וְאָמַר' - הסביר רבינו לרבי נתן: **'הֲלֹא בְּעֵת שֶׁהָיִיתִי יָגֵעַ בִּשְׁבִיל עֲבוֹדַת ה', לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי שֶׁאֶזְכֶּה לָזֶה, וְלֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ כְּלָל מִמַּה שֶּׁאֲנִי יוֹדֵעַ עַכְשָׁו. וְכִי עָלָה עַל דַּעְתִּי לִכְסֹף וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ לֵידַע מַה שֶּׁאֲנִי יוֹדֵעַ עַכְשָׁו? כִּי לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ כְּלָל שׁוּם מְצִיאוּת וְיִדִיעָה מֵהַשָּׂגָה זוֹ, לִכְסֹף וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ אֵלֶיהָ. אֹם־כֵּן גַּם עַכְשָׁו, מִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיֵּשׁ עוֹד לְהַשִּׂיג וּמַה שֶּׁאוּכַל לִזְכּוֹת עוֹד'...**

ודבר זה נוגע לכל אחד ואחד, שהוא זוכה לעלות ולהתקדם ברוחניות - בלימוד התורה, עבודת התפילה, עשיית המצוות, צדקה וחסד, בשלום־בית - הוא כבר התייאש והחליט שאצלו כבר לא שייך שיהיה שלום־בית, והנה פתאום הוא רואה שיש אפשרות כזאת! יש דבר כזה! ואצלו זה ממש בגדר 'מופת', כי הוא באמת לא "חלם" אי־פעם שיזכה לזה... וכן הוא בכל דבר ודבר שזכה להתקדם בו ולהשיג בו משהו, אחר שהוא רואה לְמָה הוא זוכה, עתה יעשה חשבון פשוט [לא צריכים בשביל זה 'רואה חשבון' מקצועי...]: **'הרי לא ידעתי מכל זה, וב"ה ראיתי שיש כאלה דברים נפלאים, אז בדיוק כפי שראיתי לְמָה הגעתי, מה אני יודע כמה ומה עוד יש לי להשיג?'**... ואם אכן הוא יזכה להיות חכם באמת, ויכניס עצמו באמת בזה, הוא לא יכול לתאר לְמָה עוד יזכה...

ואכן, אינה דומה השגה של רבינו ל'השגה' של בן־אדם פשוט, וכמובן שאצל רבינו זה היה השגות נוראות מאד, אבל זה שייך לכל אחד כפי בחינתו - מה שהוא זכה להשיג כפי העניין שלו, שלפני־כן לא ידע מאלו הדברים, אז סימן שגם עכשיו הוא לא יודע כלום... 'בדיוק כפי שלפני שזכיתי לדעת מאלו הדברים - לא ידעתי מהם, כן

יא. זה מלבד מה שמסופר על בעל־הדירה של רבינו **באומן**, שהוא נכנס לחדרו של רבינו בפתאומיות, ומצא את רבינו שוכב על הרצפה ובוכה להשם־יתברך **"איך זוכים להיות יהודי"**... שיחה זו היתה בקהילת **זאסלאב** עם רבי נתן ז"ל.

אני יודע - בכל האמונה שלי - שיש לי עוד הרבה מאד מה להשיג, וממילא אני לא יודע כלום'...

ומעתה מובן מאד מה שרבינו אמר: 'איך זוכים להיות יהודי', זאת אומרת: איך זוכים להשיג עוד דרגה ועוד השגה! כי אם תמיד יש מה להשיג ולדעת - צריכין תמיד לבקש **'איך זוכים להיות יהודי'...**

ולכל זה הצדיקים מעוררים אותנו, ומגלים לנו: "נותנים לך **'יום'** בזה העולם, ואתה יכול למלאות את ה**'יום'** הזה עם כ"כ הרבה טוב אמיתי ונצחי!"...

אדם חושב: 'אז מה עלי לעשות? אהיה פרוש... אני אצום... אעשה גלגול שלג'... הוא חושב שזה עבודת השם... **אומר רבינו בפירוש** (ליקו"מ ח"ב סי' פו[יב]): **למה אדם חושב שהוא צריך 'עבודות קשות' - צומות וסיגופים וכו'? כי יש לו 'מיעוט אמונה' - אין לו אמונה שלימה... ואדם שיש לו אמונה שלימה, הוא יודע שעם כל דבר אפשר לעבוד את הקב"ה - עם האוכל, עם הבית, עם הפרנסה, עם הכל! צריכים רק שכל... אדם צריך אמונה שלימה - להאמין שהקב"ה נמצא איתי בכל דבר שאני עושה!**

ואיך מגיעים לאמונה? אומר רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' מד): **הָאֱמוּנָה תּוֹלָה בַּפֶּה שֶׁל הָאָדָם**; כדי לזכות לאמונה, אדם צריך הרבה לדבר אל הקב"ה! **אם אדם חושב שהוא יוכל להגיע לאמונה, ויוכל להבין את הדברים הנאמרים פֹּה, בלי שהוא יתפלל על זה - זה לא ילך...** הוא אמנם אדם טוב ושומר תורה ומצוות וכו', אבל אדם רוצה באמת לזכות לעשות איזה שינוי מהותי ומציאותי בתוכו, ושיתחיל לחיות חיים אמיתיים, ויהיה לו איזה טעם בחיים, וירגיש שהקב"ה אִתּוֹ, עמו ואצלו, והכל מושגח בהשגחה עליונה, הוא מוכרח להתפלל על זה!

הרי מה אנחנו יודעים כבר בדרכי השם יתברך?! **כלום!** אדם יש לו שאלות, ספיקות, בלבולים: 'למה קרה לי כך וכך?'... ויש לו חלישות־הדעת מכל מה שעובר עליו[יג], והוא מלא בקושיות וספיקות - 'למה קורה לי ככה? למה זה וזה? הרי היה לי כ"כ טוב, ופתאום קרה לי כזה דבר'... **ועליך לדעת שכל זה הוא רק כדי לחזק אותך!**

וזה פירוש: "רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן **'לִפְנֵיכֶם'**" - לשון רבים, כי אדם צריך להסתכל מה **'לפניכם'** - כל אחד ואחד, ולא רק על עצמו, כי אם הוא יסתכל על עצמו - הוא יראה

יב. ידוע שיש כוונה מיוחדת בְּהַסֵּדֶר של התורות בליקוטי־מוהר"ן, וא"כ מן הסתם שיש לעניין הזה קשר לחודש אלול, כי התורה הזו היא **תורה פ"ו** בליקו"מ ח"ב, וזה בדיוק באמצע התורות שרבינו גילה גבי חודש אלול, ובפרט התורה שלאחריה - **תורה פ"ז**, שבה גילה רבינו את כל העניין של חודש אלול - כוונת אלול, תיקון הברית, ענין של "תֹּאבָה הָאִשָּׁה" - שלום־בית וכו' כל המובא שם, ובוודאי שיש ביניהן קשר.

יג. ואכן, מגלה רביז"ל בליקו"מ ח"א סי' קפ"ז, שבארץ־ישראל ישנה ברכה מיוחדת, שמשלמים לאדם **'מדה כנגד מדה'**

היטב מי הוא... הוא מיד יגיד: "אני מכיר את עצמי"... ובדיוק כפי שאמר רבי חיים ויטאל לרבו האר"י הקדוש: **'אני מכיר את עצמי, ולמה אתם כ"כ משבחים אותי?'...**[יד] ועל זה ענה לו האר"י הקדוש: **'זו הטעות שלך! אתה חושב שהדור הזה הוא כמו הדורות שעברו, וממילא איך אתה גדול כמותם, אבל עליך לדעת שבדור הזה**[טו] **ישנם כוחות הנפש כ"כ גדולים, שאתה טועה באמרך שאתה כלום, כי יש לך כוחות בלתי מוגבלות!'...**

ואת הלימוד הזה עלינו לומר לעצמנו, ולא רק להסתכל על עצמנו לבד, אלא גם מסביב! אם היה כתוב "רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן **לפניך** הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה", אז אדם היה מסתכל רק על עצמו - ואומר בהתרשלות: 'בסדר - ברכה... קללה'... אבל לא כתוב **'לפניך'**, אלא **'לפניכם'** - תסתכל מה קורה סביבך! תסתכל על בני־אדם שלא יודעים מכל זה, ולא שומעים דיבורים כאלו, אף־אחד לא מעורר אותם על זה, כמה רחמנות עליהם!

ובפרט אם הוא לא זכה בכלל לשמוע מכל זה, וכך הוא התגדל - בלי שום חינוך, ובפרט בלי התקרבות לצדיקים, כמה הרחמנות גדולה עליו! ומהי העצה? לעורר בני־אדם ולהפיץ להם את האור של הצדיקים! להגיד להם: 'יש תקוה! אתה יכול עכשיו להתחיל מחדש!'... **תפיצו ותגלו להם מה זה "חודש אלול"! תגלה לו מה אפשר לו לעשות בזה העולם! אל תהסס לרגע, תזכה את העולם!**

אבל ישנם בני־אדם שאמנם הם כבר יודעים קצת מן הלימודים האלו, אבל פעם הוא מתעורר - ופעם הוא לא... הנה הוא בא, והנה לא... **והוא צריך לזכור היטב: כדי שאדם יזכה להיות חזק בעבודת השם־יתברך, הוא מוכרח מדי־פעם־בפעם למלאות את עצמו מחדש בחיות והתחזקות חדשה!**

ניקח משל גַּשְׁמִי: כמה רכב יכול לנסוע על מילוי 'טנק אחד' של דלק?... יש לו הגבלה של ק"מ, ואחרי זמן־מה הוא כבר

כדי לעורר אותו לעשות תשובה, כי על־ידי שקורה לו דבר מסוים - הוא מתעורר: 'קרה לי כך וכך, ואולי מזכירים לי בזה שאני צריך לעשות תשובה על מה שעשיתי?'... וכך הוא זוכה לשוב בתשובה ולתקן את אשר עיוות... [אדם שהוא בחוץ־לארץ, והוא רחוק עדיין מארץ־ישראל, הוא לא זוכה לזה, אבל בארץ־ישראל יש זכות מיוחדת לזכות לדבר כזה]. ורבינו מלביש את זה בתוך הפסוק (במדבר יג, לב) "אֶרֶץ **אֹכֶלֶת** יוֹשְׁבֶיהָ" - **'אֹכֶלֶת'** ראשי־תיבות "אַ'תָּה תְּ'שַׁלֵּם לְ'אִישׁ כְּ'מַעֲשֵׂהוּ" (תהלים סב, יג), היינו שבארץ־ישראל לפעמים משלמים לאדם 'מדה כנגד מדה' כדי שיתעורר לתשובה - "הקב"ה מעורר אותי! אני צריך לשוב בתשובה!"... **ואם אדם זוכה באמת לקבל את המסר, ולחזור בתשובה, הכל יתהפך לטובה!**

יד. זו הלשון של רבי חיים ויטאל שם: **'פַּעַם אַחַת אָמַרְתִּי לוֹ, כִּי אֵין אֲנִי פֹּתִי לְהַאֲמִין בְּעַצְמִי, שֶׁלֹּא מָצָאתָ בְּכָל הַדּוֹר הַזֶּה רָאוּי לִלְמֹד חָכְמָה זוֹ אֶלָּא אֲנִי לְבַדִּי, וְכִי אֵין אֲנִי מַכִּיר אֶת עַצְמִי וְאֶת מַעֲשַׂי? כִּי יֵשׁ גְּדוֹלִים וְצַדִּיקִים וּבַעֲלֵי־מַעֲשֶׂה יוֹתֵר מִמֶּנִּי בַּדּוֹר הַזֶּה, וּמַה לִּי אִם תִּשְׁבָּחֵנִי, וַאֲנִי יוֹדֵעַ בִּי שֶׁאֵינִי רָאוּי?'...**

כי רבי חיים ויטאל היה אדם שפל באמת, וכך היה גם רבי נתן, שרבינו אמר עליו שהוא כמו **'חֲתִיכַת בְּ'ץ'** - הוא בעיני עצמו כמו כלום! אותו דבר היה רבי חיים ויטאל בעיני עצמו, ותמה מאד: **'למה הרבי כ"כ משבח אותי?'...**

טו. שוב נדגיש: מהו **'הדור הזה'** שמדובר שם? לפני **450 שנה**... קל־וחומר וקל־וחומר בדור **הזה** שאנחנו נמצאים בו...

מוכרח למלאות שוב דלק... ואפילו רכב חשמלי: גם אם הוא יכול לנסוע 400 או 500 ק"מ עם כח ההטענה - גם לזה יש גבול... אם לא תטעין אותו שוב לפני שתיגמר הסוללה - ייתקע הרכב... אם לא תתדלק את הרכב שוב לפני שמתרוקן המיכל - הוא ייתקע וישבות ממלאכתו... אפילו אתה באמצע הדרך - זה לא משנה לרכב... לא אכפת לו איפה אתה נמצא עכשיו - הוא נתקע... אותו דבר אצל כל אחד ואחד: **כמה אדם יכול 'לנסוע' ולהתקדם בעבודת השם והתקרבות להקב"ה בלי שהוא יתמלא בהתחזקות חדשה בכל פעם?...**

למשל: ב'שלום־בית', הנה הוא מתעורר לפעמים ושומע איזה חיזוק, ואכן זה משפיע עליו לטובה, **אבל כדי שזה יחזיק מעמד לאורך זמן הוא מוכרח לבוא שוב ושוב ולמלאות את עצמו בכוחות חדשים!** וכמו הרכב - שאמנם הוא קיבל 'תדלוק', אבל בכל פעם הוא מוכרח שוב לבוא לתחנת־דלק ולמלאות דלק, ועל־ידי־זה יקבל כח נוסף להמשיך הלאה!

ואכן, זה לא אומר שאתה צריך לשבת כל הזמן ולשמוע עוד ועוד... וכמו רכב - הוא לא יושב כל היום בתחנת־דלק... זה סתם צחוק... הוא ממלא דלק[עז], וממשיך הלאה, אבל חוזר בכל פעם למלאות עוד ועוד... וכשהוא זוכה למלאות עצמו בכל פעם בעוד כח - יש לו כבר איך להחיות את עצמו... כי הוא מגיע בכל פעם לקבל עוד חיזוק ועוד חיזוק!

ובפרט אם הוא מגיע בשבת־קודש לשמוע איזו דרשה ואיזה דבר־חיזוק, אז זה נותן לו כח לכל השבוע; רבינו אומר, ששבת־קודש זו הנקודה המרכזית של השבוע, וממנה מקבלים כל ששת הימים, ולכן הקב"ה נתן לנו את השבת - שנזכה להתעורר אז ביותר לראות לקבל מהצדיקים [וגם אצל שבת־קודש מוזכרת הלשון (שמות טז, כט) "רְאוּ כִּי ה' נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת"; הרי שכל העניין של שבת זה ענין של 'רְאִיָּה', וכמובא כמה פעמים בדברי רבינו, ואחד מהם בליקו"מ ח"ב סי' ס"ז, שם רבינו מדבר מענין **'אור העיניים'** שמתמלא באור השבת וכו'], כי שבת־קודש הוא יום שאדם מתחיל להרגיש בו איזו הרגשה של רוחניות - כלפי כל ימות השבוע. בשבת־קודש אין את כל הטרדות, אין כספים, אין משכנתאות, אין 'בנקים', לכל־הפחות יום אחד בשבוע שאדם יכול ליישב את דעתו! אז אדם שיש לו שכל - מה הוא עושה בכזה יום קדוש? הוא מתעורר מאד: **'עכשיו הוא זמן מאד מיוחד שאוכל למלאות בו את ה'טנק' לכל השבוע! בוא נשמע דיבורים קדושים כדי שאוכל לנסוע כל השבוע'...** אדם שעושה ככה - יש לו

עז. אם יש לו שכל, הוא לא ממלא בכל פעם מעט דלק - רק בחמישים שקל, ואז בתחנה הבאה הוא צריך עוד הפעם לעצור... הוא ממלא 'טנק מלא' בפעם־אחת, ועכשיו יש לו זמן לנסוע... ואם הוא רואה על 'מַד הַדֶּלֶק' שזה מתחיל כבר לרדת - הוא לא לוקח סיכונים, הוא כבר 'מתדלק' שוב... הוא רואה שזה הגיע כבר לסביבות 'חצי טנק' - הוא כבר משלים ל'טנק שלם'... זה אדם שיש לו שכל!

באמת חיזוק!

הכלל, אדם צריך לדעת: "רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן **לִפְנֵיכֶם**' - תסתכל '**לִפְנֵיכֶם**', על הפנים של כל אחד ואחד מכם, ותסתכל על בן־אדם ש'**כן**' יש לו את החיזוק, ותסתכל על בן־אדם ש'**אין**' לו החיזוק הזה - מה קורה אִתּוֹ כל השבוע? מחלוקת, מריבות, ממש מהפכה, השם ישמור... וכמובן שהוא לא יודה בפניך על כך - אף־אחד לא רוצה להודות בזה... הוא יגיד לך: 'אצלי הכל בסדר'... אבל 'למעשה', רואים היטב מה נעשה אִתּוֹ! איזו 'קללה' יש לו - רחמנא ליצלן, אין לו ישוב־הדעת לרגע...

ואכן, ישנו איסור '**לְהִתְכַּבֵּד בְּקִלּוֹן חֲבֵרוֹ**', ואסור לאדם להסתכל על 'קלון חברו' ו'להתכבד' בזה, ולא לזה כוונתנו, אלא **'להסתכל' על כזה בן־אדם הכוונה שאתה 'רואה' מה קורה עם אדם שהוא רחוק מכל זה, ולא שאתה מבזה אותו, אלא מקבל מזה חיזוק כמה זכות לשמוע ולצייתי! את זה מקבלים על־ידי שרואים אחד שהוא רחוק, ולא רק שהוא 'רחוק', אלא גם מזלזל ולא מכבד...**

וכמה אדם צריך סייעתא דשמיא לטעום את הטעם של התקרבות לצדיקים! יש אחד שהוא לא זוכה לזה - אין לו כח... אין לו כח לזמנים האלו, זה יותר מדי מאוחר בשבילו... גם בשבת־קודש - הזמנים לא מתאימים לו... ההוא צריך להתפלל יותר מוקדם, וההוא צריך להתפלל יותר מאוחר... לכל אחד יש את החשבונות שלו...

וההוא בכלל אין לו זמן... הוא טוען: 'כל השבוע אין לי זמן לנוח, אלא רק בשבת'... **אדם כזה - מה יכולים לעשות לו?...**

אבל אדם שיש לו טיפה של שכל, הוא מתעורר: **"למעשה" אני צריך לרחם על עצמי! אני צריך לקבל איזו התחזקות, אילו דיבורים, אני צריך משהו שיעזור לי, שיתן לי איזו חיות שאוכל באמת להמשיך את כל השבוע...** אדם כזה הוא לא עושה שום חשבונות - ככה זה? אלו הם הזמנים? זהו זה! לעשות את החשבונות - עוד יהיה זמן... אבל עכשיו, '**למעשה**', אני צריך לראות מה יש לפניי...

זהו: "**רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה**" - תסתכל על '**היום**'! יש כאלה שמסתכלים ואומרים: 'היום הזה הוא לא בשבילי'... **אם אתה אומר שזה לא בשבילך, אז תראה איך באמת אתה נראה... איך אין לך חִיּוּת, ואין לך שום דבר... משא"כ אם אתה מסתכל היטב על 'היום', ואתה רוצה את ה'ברכה' שבו...**

וממשיך הפסוק: "**אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ**"; ומובא בדברי הרה"ק מרופשיץ זי"ע, שלכאורה ייפלא, אם כתוב לשון 'שמיעה' - '**אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ**', מדוע פתח בלשון 'רְאֵיָה' - '**רְאֵה אָנֹכִי**'? ומסביר, שגם במתן־תורה התקיים '**רְאֵה - אָנֹכִי**', שנשמות ישראל **ראו** את ה"**אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ**", וכמו שכתוב (שמות כ, יד): "וְכָל הָעָם **רֹאִים** אֶת **הַקּוֹלֹת**" - בשעת מתן־תורה היה כזה גילוי־שכינה שראו זאת בעיניים והסתכלו והצביעו על

אלקותו יתברך, וכלשון הגמרא (סוף מסכת תענית): **'עָתִיד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַעֲשׂוֹת מָחוֹל לַצַּדִּיקִים וְהוּא יוֹשֵׁב בֵּינֵיהֶם בְּגַן־עֵדֶן וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מַרְאֶה בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁנֶּאֱמַר** (יְשַׁעְיָה כה, ט) **"וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה ה' קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ"'**; וזהו: **"רְאֵה - אָנֹכִי נֹתֵן"** - תראה את ה**"אָנֹכִי"** שהיה במתן־תורה, שאז 'ראו את הקולות' - ראו גילוי אלקות בראיית־השכל, ולא רק 'שמעו' את הקול, אלא היה ענין של **"רואים את הנשמע"** - ראו את זה! התקיים **'רְאֵה - אָנֹכִי'**, הם **ראו** שהקב"ה אמר **"אָנֹכִי** ה' אֱלֹקֶיךָ"! נפתחו כל שערי־שמים וראו גילוי אלקות! וזה מה שהצדיקים מכניסים בנו - להאיר את העיניים שלנו!

ומה אומר הפסוק? "רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן **לִפְנֵיכֶם**"', מדוע לשון רבים? ללמדך שזה ניתן **'לפני כל אחד ואחד'** ומותר לך להסתכל על אחרים לא בכדי **'להתכבד בקלון חברו'** ח"ו ולהגיד בגאווה "אני בסדר ואתה לא"... אלא רק כדי **"לקבל חיזוק"!** אתה מסתכל ורואה איך האדם הזה הוא פשוט מסכן... הוא מסתובב ב'עולם־התוהו'! הוא לא יודע מה לעשות עם עצמו!

אם זה **בחור** - הוא מסתובב "מפה לשם", הולך ממקום למקום, ולא מוצא את המקום שלו... כל־כולו מבולבל: 'כן להתחתן', 'לא להתחתן', הוא לא יודע בכלל מה אִתּוֹ... הוא לא יודע מה לעשות עם החיים שלו... במקום שהיה לו קצת שכל והיה שומר על הזמן שלו! בסדר, אי־אפשר לך לשבת וללמוד כל היום וכל הלילה? יש את זמני הישיבה, לך לישיבה ותעמוד בזמנים... ומה הם כבר הזמנים? כמה שעות בבוקר, כמה שעות אחה"צ, ואח"כ אתה עושה מה שאתה חפץ, לא מחייבים אותך להיות קשור כל היום... **אבל ככה אתה רואה לכל־הפחות שאפשר לך לעשות משהו עם היום שלך, אתה לא מסתובב סתם בבטלה...**

אותו דבר גבי **אברך** - הוא כבר התחתן ב"ה, אבל הוא זקוק לפרנסה, ואכן בוודאי צריכים פרנסה - אתה מפיץ? זו הפרנסה שלך? מצוין, **אבל אל תיקח את כל היום ותזרוק אותו! היום צריך להתחיל עם משהו!** וכדברי הרבי ר' אלימלך הנ"ל ב'צעטיל קטן': **תתחיל את היום בקדושה - תאמר 'מודה אני', תלביש ציצית, תיזהר בנטילת־ידים, וכן תמשיך הלאה - לך לבית־הכנסת, ואם תזכה לקפוץ למקוה - אשריך! אח"כ תתחיל את היום עם תפילה בציבור - חוק ולא יעבור!** - 'לא... אין לי כח'... **מה 'אין לך כח'?! אתה קם אחה"צ? בושה!** ממילא אם היה רק מנין אחד - בַּ'נֵץ', והיית מוכרח לקום לנץ, והיה קשה לך לקום בנץ - מה יכולים לעשות לך?... אבל ב"ה יש הרבה מניינים אחר הנץ... **באיזו שעה טוב לך? שבע? שמונה? תשע? עשר? אחד־עשרה? מתי שטוב לך... אבל אתה יכול! על זה אל תוותר! תראה לבוא ולהתפלל במנין!** עד חצות אתה יכול להתפלל בדיעבד - זהו זה! אתה הולך להתפלל במנין!

ואח"כ ראה ללמוד גם כמה פסוקים בחומש - 'שנים מקרא ואחד תרגום'; **מי שלומד 'שנים מקרא ואחד תרגום' הוא זוכה**

בכל יום לראות התחזקות נוראה ונפלאה מתוך לימודו לכל היום שלו! אם הוא מנסה לעיין קצת במה שהוא קורא, בתמימות ופשיטות, יסתכל היטב בדברי הפרשה, הוא ימצא איזה רמז במה שהוא לומד - דברים נפלאים! לא צריך בשביל זה להיות 'בעל־מדרגה' גדולה... רק יקרא בפשטות את החומש - הוא יראה התחזקות נפלאה! ולא רק בספר **דברים** - שהוא מלא עם דיבורים נוראים ונפלאים מתוכחת משה רבינו לעם־ישראל קודם הסתלקותו [עד שהיו צדיקים שלמדו את זה בתור 'ספר מוסר' שלהם], שזה בוודאי מלא בלימודים־חיים, אלא אפילו שאר פרשיות בתורה - בראשית, נח, לך־לך וכו', ספר שמות, ספר ויקרא וכו' - **בכל הפסוקים של התורה, אם אדם מחפש איזה חיזוק - הוא יכול בכל יום להוציא איזה רמז לעבודת השם!**

הרי רבינו הקדוש אומר בפירוש (ליקו"מ ח"א סי' נד), שהקב"ה מרמז לאדם בכל מחשבה, דיבור ומעשה, רמזים איך להתקרב אליו; וזה מדובר על **כל דבר** שאתה שומע, **כל דבר** שדיברת, **וכל דבר** שחשבת, ואם־כן הדבר **"בכל דבר"** - כמה ביותר זה נוגע אצל אדם שזוכה ללמוד בכל יום 'שנים מקרא ואחד תרגום'! **מוהרא"ש היה כל החיים שלו מדבר מזה, וכך קיבלנו מן הצדיקים, שבכל יום מתחילים את סדר־היום בלימודים - בלימוד הפרשה חומש ורש"י עם התרגום!** אשרי אדם שהוא חזק בזה בכל יום - 'שנים מקרא ואחד תרגום', ואם הוא זוכה ללמוד גם רש"י - אשרי לו! **ואם הוא חזק בזה - בוודאי שיהיה פה "מחשבה, דיבור ומעשה" שיקרב אותו להקב"ה...** רק כמובן - אם ישים לב לכך... יש בני־אדם הממהרים בלימודם וכו' ולא זוכים לראות זאת, **ועל־כן צריכים לשמוע דברי־תורה והתחזקות מפי הצדיקים כדי להבין באמת 'איך אני יכול להוציא מכאן איזה רמז "לעובדא ולמעשה" בשבילי'...**

הכלל, כשאדם יש לו שכל, הוא רואה שיש בתוך היום הזה **'ברכה'**, והוא מקבל חיזוק מזה שהוא מסתכל על אחרים שלא זוכים לכך, הוא רואה איך שהם מסתובבים ב'עולם־התוהו', שזה **'קללה'**, השם ישמור... והוא לוקח מזה חיזוק - **"אה! ב"ה אני 'כן' עושה משהו! אני 'כן' התפללתי במנין היום בבוקר! 'כן' למדתי חומש ורש"י! 'כן' עשיתי איזו מצוה! 'כן' תפסתי איזה לימוד לפני שהתחלתי את היום שלי'** - לפני שהלך להפיץ או לעבודה - כל אחד כפי עניינו, אבל "תפסתי משהו!"... **תפסתי איזה 'ברכה' ביום הזה! לא השארתי את היום ב'קללה' ח"ו, אלא לקחתי את ה'קללה' - זאת אומרת: שאני רואה בני־אדם הרחוקים מן הקדושה - והפכתי את זה ל'ברכה'!**

ומה הכוונה **'קללה'**? בשורש מילת **'קללה'** יש משמעות ג"כ של **'קלות'**, שזה סובב על אדם שהוא לא לוקח את העניין ברצינות, והוא אומר "זה בסדר"... וכשרואים אדם כזה - מקבלים התעוררות שאנחנו **כן** נזכה להבין מה מוטל עלינו לעשות!

ואפשר לרמוז זאת בהלשון שמוצאים

בהרבה ספרי־קודש, בסוף קטעי התורות: **"וְקַל לְהָבִין"** - שאדם יזכה לקחת את ה**'קל'** הזה שהוא רואה אצל אותם אנשים הנ"ל, שהם לוקחים את העניינים 'בקלות', והוא זוכה **'להבין'** מה רוצים ממנו, וכך לא יהיה אצלו ח"ו ענין של **'קללה'**, שהוא אומר: "הכל בסדר... למה אני צריך כ"כ להתייגע?... אני צריך לנוח"... **ואתה לא מרוויח כלום מזה!**

זה הפירוש של "רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן **לִפְנֵיכֶם** הַיּוֹם" - שיש דרך להסתכל על **'לִפְנֵיכֶם'**, שלפני כל אחד ואחד הקב"ה נותן את **'הַיּוֹם'**, ומה מונח בתוך **'הַיּוֹם'**? **"בְּרָכָה וּקְלָלָה"** - שניהם מונחים שם, אבל ה**'קללה'** ששם היא רק כדי לחזק אותנו ולהראות לנו מהי **'ברכה'**!

כי זהו כלל: **אדם לא יוכל להבין 'ברכה' אלא רק אם הוא יראה ממולו "זֶה לְעֻמַּת זֶה" את ה'קללה'!** וכך הולך בכל הדברים, וכדברי שלמה המלך (קהלת ב, יג): **"כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ"** - את מעלת האור רואים רק מן החושך!

ויוסבר על־פי משל: ילד שנולד בחדר מוּאָר, ואף־פעם לא יצא מן החדר ההוא, וכי יכולין להסביר לו מהו **'חושך'**? הוא לא יודע מה רוצים ממנו... מהרגע שהוא נולד הוא רואה רק אור, ובאותו מקום הוא גדל, וגם אם ינסו להסביר לו **'בחוץ יש חשכת לילה'** - הוא לא יבין בכלל על מה אתה בדבר... - מה זה **'חושך'**? מה זה **'לילה'**?... אבל ברגע שיוציאו אותו אל תוך חשכת הלילה, הוא יבין היטב מהו **'חושך'**, וייבהל מאד ומיד יברח בחזרה אל האור... הוא מיד יבקש שיסגרו את הדלת והוא לא רוצה את החושך הזה...

מה הלימוד בזה? **אם אדם לא יודע מה זה 'חושך', ממילא הוא לא יודע מה זה 'אור', ורק כשהוא טעם וראה את החושך - או-אז הוא מתחיל להבין מהו 'אור'...**

וזה כל העניין הזה של ה**'קללה'** שיש ג"כ ב**'היום'**, כדי שאדם יראה לפני עיניו מהו 'אדם מקולל', השם ישמור את עם־ישראל, ויתעורר להיות רק 'מבורך'!

אנחנו מוצאים שכתוב אצל איוב (ג, א): **"וַיְקַלֵּל אֶת יוֹמוֹ"** - מרוב יסורים ומשברים שעברו עליו, הוא קילל את היום שהוא נולד בו... ובכל פסוקי ספר איוב ישנם בלימודים נפלאים [אכן יש שיטה שזה רק משל, אבל זה אחד מ'כתבי הקודש'], ורואים איך עבר עליו מה שעבר עד שהגיע ל**"וַיְקַלֵּל אֶת יוֹמוֹ"** - הוא קילל את היום שהוא נולד בו... עד שהקב"ה עזר לו, והיו לו חברים טובים שחיזקו אותו, והוא אכן חזר בתשובה אמיתית, ואז הוא זכה להגיע בכפל כפליים לכל מה שהיה לו מקודם - שהוא היה "בְּאֶרֶץ עוּץ", ועברו עליו יסורים נוראים, ואח"כ זכה להגיע לכל הטובות שהיו לו לפני־כן. **והלימוד היוצא מזה לכל אדם, שעליו לדעת שהכל מן השמים!**

לפעמים עובר על האדם דבר קשה, ואין לו הסבר לזה, והוא שואל: "למה מה קרה לי?"

"מה קרה לי?"... אבל אנחנו צריכים להיות חזקים באמונה, ולדעת שהקב"ה מנהיג את הכל, ואם אנחנו רואים דבר כזה - זה צריך להחזיר אותנו בתשובה! אם רואים איזה דבר שהוא בגדר 'חושך', זה אמור לגרש אותנו חזרה אל האור - תחזור לתוך האור! ראית את ה'קללה'? ראית מה זה אדם 'מקולל', השם ישמור? עכשיו תברח בחזרה אל ה'ברכה'! או אם לא "בחזרה אל הברכה" אז "תתחיל מחדש" את הברכה! תעשה עכשיו התחלה חדשה - ב'היום הזה'! אל תפספס אותו!

זה לימוד של **פרשה רְאֵה** שאנחנו קורין עכשיו, בסוף השנה, והיום הוא **'יום־כיפור־קטן'** של חודש אלול[יז]; מנהג ישראל קדושים, שאפילו אלה שלא מדקדקים כל השנה לומר **יום־כיפור־קטן** בערב ראש־חודש[יח], **בערב ראש־חודש אלול** - נוהגים כולם לומר **יום־כיפור־קטן** (ובפרט אצל חסידים); ועלינו להבין: מה העניין בזה? הרי זה נקרא 'יום כיפור **קטן**', ומיד כשמזכירים יום־כיפור **"קטן"** - זה מעורר על יום־כיפור **"גדול"**... ודבר שייך ביותר ל**ערב ראש־חודש אלול**, ואמנם בכל השנה זה נקרא ככה - יום־כיפור־קטן, אבל זה ביותר שייך ליום הזה:

מובא בדברי האר"י הקדוש, שבראש־חודש אלול פותחים את שערי השמים, והם נשארים פתוחים עד תפילת נעילה של יום־הכיפורים; כך מוהרא"ש ז"ל היה מסביר את זה: **מיום ראש־חודש אלול עושים "פתיחת ההיכל" בשמים, וישנה 'עת־רצון' גדולה מאד, עד תפילת נעילה של יום־הכיפורים!**

והנה צריכין לדעת, שבכל פעם שקורין בספר־תורה ופותחים את ההיכל - זו עת־רצון גדולה מאד בשמים, וכמובא בזוהר־הקדוש (ויקהל, דף רו.), ושם מובאת התפילה שנוהגין לומר בעת פתיחת ההיכל - **"בריך שמיה דמארי עלמא"**; ואיתא שם בזוהר לפני־כן: **'אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד מַפְקִין סֵפֶר תּוֹרָה בְּצִבּוּרָא, לְמִקְרָא בֵּיהּ, מִתְפַּתְּחָן תַּרְעֵי שְׁמַיָּיא דְּרַחֲמִין, וּמְעוֹרְרִין אֶת הָאַהֲבָה לְעֵילָּא, וְאִבְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵימַר הָכִי'** - תרגום: **'אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּשֶׁמּוֹצִיאִים סֵפֶר תּוֹרָה בְּצִבּוּר לִקְרֹא בּוֹ, נִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי רַחֲמִים בַּשָּׁמַיִם, וּמְעוֹרְרִים אֶת הָאַהֲבָה לְמַעְלָה, וְצָרִיךְ אָדָם לוֹמַר כָּךְ'**: ואז מביא הזוהר־הקודש את כל תפילת **"בריך שמיה"**, שהיא תפילה נוראה, ומתפללים שם על ילדים טובים וכו' וכו', למה? אומר רבי שמעון: **כי בשעת פתיחת ההיכל נפתחים שערי־שמים, וזו עת־רצון גדולה בשמים!**

ועל־כן, אדם שיש לו שכל, הוא מנצל את הרגעים האלו של 'פתיחת ההיכל'... אצל העולם מזרזים מאד את הוצאת הספר־תורה, ומי שמתעכב מעט - כבר אומר לו

יז. בשנה זו, שערב ראש־חודש הוא בשבת־קודש, מקדימין את יו"כ קטן ליום חמישי.

יח. לא כולם נוהגים לומר יו"כ קטן כל השנה, אבל אצל אנשי־שלומינו היו מהדרים הרבה לומר בכל חודש יום־כיפור־קטן; **רבינו אהב את "הסידור הגדול"! בסידור כתוב 'סדר יום־כיפור־קטן' - רבינו אהב את הסידור הזה!**

"נו", "נו"... [ובפרט אדם שהוא ממהר בתפילה, הוא מיד אומר: 'נו, נו... תוציא כבר את הס"ת'...], **וזה נדמה לאדם שנמצא ליד ארמון המלך, והנה פתחו את הארמון של המלך, והוא יכול לקחת מה שהוא רוצה, ואתה אומר לו 'נו, נו, מהר, מהר, תצא כבר'... טיפש! מה אתה עושה?! למה אתה מפספס את זה?!...**

ולכן צריכים לנצל את הרגעים הקדושים של פתיחת ההיכל - הן בכל שבת־קודש, שהוא זמן מיוחד מאד לתפילה, **וביותר** בשבת במנחה, שזה בוודאי בוודאי עת־רצון מעולה מאד, כי הוא זמן הנקרא **'רעוא דרעוין'** - הרצון שברצונות, והוא זמן נעלה מאד לפעול אצלו יתברך, וגם באמצע השבוע - בשני וחמישי, ובכל פעם שקורין בתורה ופותחים את ההיכל, זו עת־רצון גדולה מאד! **פותחים את שערי־השמים, ואדם צריך לנצל את זה!**

אומר האר"י הקדוש: **אותו דבר נעשה מראש־חודש אלול - פותחים את ההיכל בשמים, עושים כזאת פתיחה למשך ארבעים יום - עד תפילת נעילה של יום־הכיפורים!**

ולכל זה אנחנו מתעוררים בעת אמירת סדר **יום־כיפור־קטן**, למה? ראשית - כי מזכירים שם כמה וכמה פעמים את **י"ג מידות הרחמים**, שזה העיקר של אמירת סליחות[יט], כי הקב"ה הבטיח למשה רבינו (ר"ה יז:): **'אינן חוזרות ריקם'**; כי כשמשה רבינו ביקש מחילה וסליחה לעם־ישראל על חטא העגל, הוא ביקש מהקב"ה (שמות לג, יג): **"הוֹדִיעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶךָ"** - 'תגלה לי, רבש"ע, איזו דרך תהא לעם־ישראל אם יהיה עוד הפעם איזה חטא, איך נפעל סליחה מחילה אמיתיים?' - משה רבינו מסר עצמו כל החיים שלו רק כדי לפעול מחילה סליחה וכפרה לעם־ישראל, וביקש מהקב"ה שיגלה לו את הסוד של זה, והקב"ה גילה לו את 'שלוש־עשרה מידות של רחמים', ואמר לו: אם יזכירו לפניי את י"ג מידות רחמים אלו, אני מבטיח שאינן חוזרות ריקם![כ]

והיכן מזכירים ביותר את י"ג מידות הרחמים? אכן, אומרים את זה בכל יום בתחנון - קודם 'נפילת אפיים', כי זה ג"כ עת־רצון, אבל ביותר מזכירים את זה בימי הסליחות, כי אז אומרים את זה פעם אחר פעם, **ובכל פעם אדם צריך להזכיר את עצמו שהוא מוטח שאינן חוזרות ריקם! אומרים את שלוש־עשרה מידות הרחמים, וזה פותח את שערי־שמים!**

יט. אצל אחינו בני ישראל הספרדים, כבר אחר ר"ח אלול מתחילין לומר סליחות בכל יום, ואז מזכירים הרבה את י"ג מידות הרחמים.

כ. ואפשר לנו להבין דוגמא לזה - שזכה משה רבינו לדעת מן הסוד הזה, שזה ממש כמו הגילוי של 'תיקון־הכללי', ורבינו אמר שהוא תיקון שחיפשו הצדיקים מימות העולם - מבריאת העולם חיפשו את התיקון הזה! כי ידעו היטב שמוכרח להיות תיקון... וכי אין תיקון?... ובפרט שמובא בזוהר־הקדוש שעל זה נאמר (ירמיה ב, כב) **"נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ"**, וכי

ואכן, ישנם זמנים שנוהגין לומר י"ג מידות בעת פתיחת ההיכל - בחגים: ראש־השנה, יום־כיפורים, ושאר ימים־טובים, אומרים כל הציבור יחדיו את י"ג מידות של רחמים ג' פעמים, **ואומר האר"י הקדוש: עכשיו, מיום ראש־חודש אלול, פותחים את ההיכל בשמים, ונתגלים המקורות של שלום־עשרה מידות הרחמים!** נמצא, שאפילו אם בביהכנ"ס צריכים לסגור את ההיכל [לא יכולים להשאיר אותו פתוח תמיד], **בלב שלך ובמוח שלך ההיכל צריך להיות פתוח!**

ולזה אנחנו מתעוררים בערב ראש־חודש אלול, כשאומרים **יום־כיפור־קטן**, שהוא יום־כיפור **'קטן'**, ומזכיר אותנו על יום־כיפור **'גדול'**, איך? על־ידי **י"ג מידות הרחמים** שמתגלים עכשיו - עד יום־הכיפורים, והפסגה היא **בתפילת נעילה של יום־הכיפורים**, שאז אומרים שוב ושוב את י"ג מידות הרחמים[כא], וכבר עתה אנחנו מתעוררים לזה - ביום־כיפור־קטן.

דבר נוסף הַמְשַׁיֵּךְ בין יום־כיפור **'קטן'** ליום־כיפור **'גדול'**: אחר שאומרים בתפילת נעילה את כל הסליחות עם י"ג המידות, מה השיא והפסגה של כל היום הקדוש - יום־כיפורים? שמכריזים כולם יחדיו: **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹקֵינוּ יְהוָ"ה אֶחָד"!** כל נשמות ישראל אומרים את זה ביחד עם כל הכוחות שעדיין נשאר - אחר כל הצום הארוך של יום־כיפורים, שהוא לילה ויום, ועכשיו צועקים עם כל הכוחות: **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹקֵינוּ יְהוָ"ה אֶחָד"** - ממליכים את הקב"ה על כל העולם כולו, על כל ד' העולמות, שזה **"ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד"** - הקב"ה נמצא בכל מקום!

ואחר־כך מכריזים ואומרים ג' פעמים **"בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"**; כל השנה אומרים את זה בלחש, מדוע? כי הגמרא אומרת (פסחים נו.) שזה בחינת **'ציקי קדירה'**, ורבינו מסביר זאת (ליקו"מ ח"ב סי' יב), כי **"בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"**

אין על זה תיקון?... מוכרח שיהיה תיקון! ואמר רבינו (שיחות־הר"ן, סי' קמא): **'וְכַמָּה וְכַמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים שָׁרְצוּ לַעֲמֹד עַל עִנְיָן זֶה, וְנִתְיַגְּעוּ לִמְצֹא לָזֶה תִּקּוּן גָּמוּר, וּקְצָתָם לֹא יָדְעוּ כְּלָל מֵהוּ עִנְיָן זֶה, וּקְצָתָם הִתְחִילוּ לֵידַע קְצָת בְּעִנְיָן תִּקּוּן זֶה, וְנִסְתַּלְּקוּ לְעוֹלָמָם בְּאֶמְצַע עוֹסְקָם בָּזֶה וְלֹא גָּמְרוּ. וְלִי עָזַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁזָּכִיתִי לַעֲמֹד עַל זֶה בִּשְׁלֵמוּת'** - שזה תלוי בעשרה מזמורי תהלים אלו, שזה פלאי פלאים - ורבינו גילה את זה, ואמר שהוא תיקון גמור לאדם, **ואשרי המרגיל את עצמו להגיד בכל יום תיקון־הכללי - ובכל עת־מצוא!**

זו דוגמא לכך שמשה רבינו זכה לקבל את הסוד של י"ג מידות הרחמים, כן זכה רבינו לקבל את הסוד של תיקון־הכללי.

כא. בסידורים יש כמה נוסחאות כמה פעמים חוזרים על י"ג מידות בתפילת נעילה, אבל אצל מוהרא"ש היה מנהג לחזור על זה **שמונה פעמים**, ומוהרא"ש היה מבסס את זה על דברי הגמרא (סוטה י ע"ב) בעניין דוד המלך ואבשלום בנו, שאמר: 'אבשלום בני, בני אבשלום' שמונה פעמים, ובשבע פעמים הוציא אותו מגיהנום ועם הפעם השני הביאו לעולם־הבא, ופעם מוהרא"ש אמר, שלכן אומרים בשעת נעילה שמונה פעמים י"ג מידות הרחמים, שאפילו אם אחד נמצא באיזה מקום שפל ר"ל, על־ידי שמעורר י"ג מדות הרחמים שאינם חוזרות ריקם, אפשר לו לצאת מכל אלו המקומות וליכנס לגן־עדן.

זה מגלה שיש אלקות גם במקומות הכי ירודים, בבחינת "אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", היינו אפילו במקומות המטונפים - "בכרך גדול שברומי" [ב'ותיקן'] - אין שום מציאות בלי הקב"ה! זה דבר הכרחי! בלי הקב"ה אין שום חיות לשום דבר! גם לא לקליפות - לשום דבר! ובכל השנה אנחנו אומרים את בלחש, כי אתה לא יכול לצעוק דבר כזה בקול... אדם יגיד: 'ככה? אז אלך למקומות המטונפים', רחמנא ליצלן... - 'כי הרי גם שם יש אלקות'... ולכן לא מכריזים זאת בקול, אבל ביום־הכיפורים - בפרט בשעת תפילת נעילה - צועקים שלוש פעמים **"בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"** וממליכים את הקב"ה על הכל!

ואותו דבר עושים באמירת **יו"כ קטן**; אלו שזוכים להגיד את זה בכל חודש, זה בוודאי דבר גדול מאד, אבל לכל־הפחות **בערב ראש־חודש אלול** - גם מי שלא נזהר בזה כל השנה, מקובל אצל העולם לומר זאת, וגם אז מסיימים עם **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל"** ו**""בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"**, ואח"כ גם אומרים **"ה' הוּא הָאֱלֹקִים"** שבע פעמים, שזו **'קבלת עול מלכות שמים'**.

נמצא אם־כן, שיום־כיפור **"קטן"** מזכיר אותנו על יום־כיפור **"גדול"** שיהיה בעוד ארבעים יום, כי מר"ח אלול עד **יו"כ גדול** זה ארבעים יום, שהם **ארבעים ימי רחמים**, אלו ארבעים הימים שמשה רבינו היה בהר; משה רבינו עלה בר"ח אלול לקבל את הלוחות השניות, והיה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, ופעל **עת־רצון** בשביל עם־ישראל לכל הדורות... זו הקדושה שאליה אנחנו נכנסים עכשיו!

זה מה שמשה רבינו צועק לנו: **"רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה"** - 'הנה, עכשיו מגיע חודש אלול, ואני נותן לכם את הדבר הזה: **'היום'** - כל יום ויום, ותנצל כל יום כפי יכולתך! לא זכית כל השנה? **לכל הפחות עכשיו!** לא לפספס ח"ו יום בלי תפילה במנין - שחרית מנחה, ערבית, וללמוד שיעורי תורה - 'מינימום' מה שאפשר: שנים מקרא ואחד תרגום, פרק משניות וכו'. **ב"ה יש את כל זה מודפס בכל שבוע, וזה ממש "על טס של זהב"! ואשרי מי שחזק בזה בכל יום!**

וכך אנחנו נגיע בעזרת השם לחודש אלול בקדושה, ונבלה וננצל את כל חודש אלול בקדושה ובטהרה! **נפיץ את האור הזה בכל העולם כולו - שידעו מה אפשר לאדם לזכות בחודש אלול!** ועי"ז נכין את עצמנו להגיע בעזרת השם לרבינו על ראש־השנה לחיים ולשלום, ונזכה להיות בראש־השנה אצל רבינו, ונפעל שנה טובה ומבורכת בכל העניינים בעזרת השם, שנה מתוקה ומבורכת בכל העניינים, ושנת גאולה וישועה!